

CCR îl contrazice pe Nicușor Dan: Legea de combatere a antisemitismului și interzicerea organizațiilor legionare este clara și predictibilă

Curtea Constituțională a României a respins, joi, ca neîntemeiată, sesizarea președintelui Nicușor Dan în legătura cu Legea privind unele măsuri pentru combaterea antisemitismului și xenofobiei, precum și interzicerea organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob.

Decizia de respingere a sesizării a fost luată cu unanimitate de voturi.

Aceasta este prima sesizare trimisă de Nicușor Dan la CCR de la preluarea mandatului de președinte al României.

În esență, Curtea Constituțională spune că legea criticată de Nicușor Dan este clară, precisă și predictibilă, iar într-o societate democratică europeană 'nu se poate accepta ca valorile și principiile unor ideologii, care au fundamentat mecanisme politice și instituționale de exterminare fizică a unor grupuri întregi de populație, eliminând înșăși demnitatea umană, să fie protejate prin invocarea dreptului la libertate de exprimare'.

Într-un comunicat transmis joi, Curtea Constituțională spune că a constatat că sunt constituționale, în raport cu criticile formulate de președintele Nicușor Dan, dispozițiile art.I pct.2 [cu referire la art.1 din OUG 31/2002], ale art.I pct.3 [cu referire la art.2 lit.b) ind.1 din OUG nr.31/2002], ale art.I pct.5 [cu referire la art. 3 alin.(1) din OUG 31/2002], ale art.I pct.6 [cu referire la art. 4 alin.(2 ind.1) din OUG 31/2002], ale art.I pct.7 [cu referire la art. 4 alin.(2 ind.2) din OUG 31/2002], ale art.I pct.8 [cu referire la art. 4 alin.(3) din OUG 31/2002], ale art.I pct.9 [cu referire la art.5 din OUG 31/2002], ale art.I pct.14 [cu referire la art.12 din OUG 31/2002], ale art.I pct.15 [cu referire la art.13 din OUG 31/2002] și ale art.II pct.1 [cu referire la art.2 lit.d) din Legea nr.157/2018] din Legea pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență nr.31/2002 privind interzicerea organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid contra umanității și de crime de război, precum și pentru modificarea Legii nr.157/2018 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antisemitismului.

În esență, raportat la criticile formulate de Nicușor Dan, Curtea a constatat că 'legea supusă controlului de constituționalitate este clară, precisă și predictibilă prin raportare la conținutul reglementării, pe care l-a raportat la obiectul și scopul legitim al legii, acela de a proteja prin mijloace penale, valorile sociale cele mai importante ale unei societăți democratice, fundamentate în necesitatea asigurării demnității ființei umane și a respectului deplin al drepturilor și libertăților fundamentale'.

'Pentru a pronunța această soluție, Curtea a reținut că ideologia nazistă, fascistă și legionarismul sunt concepte istorice și politice care nu pot fi relativizate prin definiții juridice de drept pozitiv, întrucât ele reflectă realități sociale istorice care au fundamentat reale regimuri politice criminale care au eliminat fizic grupuri de oameni, practicând violența sistemică, asasinările politice și antisemitismul. Prin finalitatea lor, aceste regimuri politice totalitare au încălcat principiile statului de drept, drepturile omului și democrația. Atât consacrarea normativă a infracțiunilor specifice, cât și scopul legii criticate sunt justificate și legitime pentru că urmăresc să protejeze, prin mijloacele specifice dreptului penal și cu garanții proporționale rezultate din dreptul la un proces echitabil care fundamentează derularea oricărui proces penal, valorile și principiile esențiale ale democrației împotriva unor fapte care prezintă un pericol major pentru fundamentele sistemelor politice democratice', spune CCR.

CCR precizează că această decizie ia act și se încadrează în ansamblul principiilor și valorilor democratice europene, fiind în consonanță cu argumentele juridice utilizate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului într-o bogată jurisprudență.

Curtea amintește faptul ca, pe 10 iulie, tot cu unanimitate, a respins ca neîntemeiata o alta obiecție de neconstituționalitate pentru critici similare, formulata de parlamentari ai S.O.S. România, AUR și POT.

'Cu privire la aceasta obiecție, Curtea și-a motivat respingerea într-o decizie aflată în curs de redactare și publicare, pe fundamentul unui test de proporționalitate între măsurile legislative propuse și obiectivul legitim urmarit de legiuitor, constatându-se faptul ca respectivele masuri nu afecteaza libertatea de exprimare, de conștiința ori accesul la educație și cultura. Într-o societate democratica europeana, nu se poate accepta ca valorile și principiile unor ideologii care au fundamentat mecanisme politice și instituționale de exterminare fizica a unor grupuri întregi de populație, eliminând însași demnitatea umana, sa fie protejate prin invocarea dreptului la libertate de exprimare, în acord cu limitele constituționale prevazute în art. 30 alin. (7)', explica CCR.

În sesizarea trimisa la Curte, Nicușor Dan spune ca statul român trebuie sa acționeze cu fermitate pentru a preveni și pentru a combate incitarea la ura, la xenofobie, la discriminare de orice fel, însa, daca nu o face într-o maniera echilibrata, cu respectarea stricta a prevederilor constituționale, efectul va fi contrar.

'Societatea româneasca este puternic polarizata, încrederea în autoritațile statului este la cote reduse și orice acțiune a statului care se refera în mod dezechilibrat la aceasta polarizare crește tensiunea sociala și neîncrederea în autorități', preciza el.

De asemenea, președintele indica lipsa de claritate a noțiunii de legionar și de fascist.

'Absența unei definiții legale exprese a noțiunii de legionar lasa loc arbitrariului în activitatea organelor judiciare (parchete și instanțe de judecata) chemate sa urmareasca și sa judece cele doua infracțiuni prevazute în art. I pct. 5 și 6 din lege, ceea ce poate sa genereze practica neunitara și instabilitate juridica la nivelul societății. Pericolul este cu atât mai serios cu cât infracțiunile menționate sunt sancționate cu pedepse relativ severe (închisoarea de la 3 la 10 ani, respectiv de la unu la 5 ani, și interzicerea unor drepturi), ceea ce face ca lipsa de claritate a legii sa determine riscuri importante fața de libertatea individului și celelalte garanții procesuale asociate dreptului la un proces echitabil. Similar, nici termenul de fascist nu beneficiaza de o definiție legala, chiar daca acesta este folosit constant în cuprinsul OUG 31/2002, ceea ce ridica aceeași problema de neconformitate a textelor legale cu standardele impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție', afirma Nicușor Dan.

Președintele mai spune ca, prin comparație, legislațiile celorlalte state membre ale Uniunii Europene identifica mai precis sfera organizațiilor, a faptelor, a materialelor și a simbolurilor interzise.

Nicușor Dan se refera și la lipsa de claritate a noțiunii de materiale fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe, din perspectiva conținutului.

'Este lesne de observat ca definiția citata este circulara, deoarece lamurește numai sensul noțiunii de materiale, dar calificarea acestora ca fiind fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe se realizeaza prin trimitere la idei, concepții sau doctrine fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe, ceea ce nu lamurește deloc semnificația atributelor enumerate de legiuitor. Cu alte cuvinte, lipsește chiar elementul central al materialelor incriminate de art. I pct. 6 din Lege, ceea ce lasa loc arbitrariului în interpretarea și în aplicarea acestei noțiuni de catre organele judiciare competente (parchetele și instanțele judecatorești)', mai afirma el.

Șeful statului aduce și critici de constituționalitate din perspectiva dreptului la informație (art. 31 din Constituție), accesului la cultura (art. 33 din Constituție) și libertății de exprimare (art. 30 din Constituție).